

čertovo

Kniha vychází jako 52. svazek
umělecké edice Modrý slon

Tato kniha vychází za laskavého přispění
Ministerstva kultury České republiky

Veškerá práva vyhrazena

© Meander – Ivana Pecháčková, 2012

© kolektiv autorů, 2012

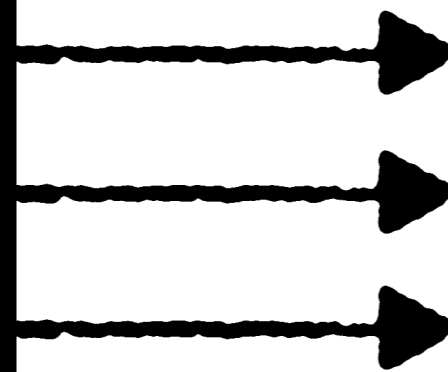
© Radim Kopáč

Illustrations © Luboš Drtina, 2012

Epilogue © Radim Kopáč, 2012

ISBN 978-80-87596-06-7

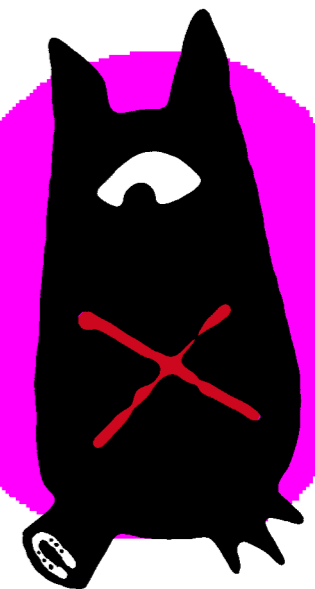
www.meander.cz

KO

PE

LO

Egon Bondy

Strašidylka

Strašidylka jsou malá strašidla.

Jedna rozvazují tkaničky od bot.

Druhá kradou kapesníky.

Třetí upíjejí pivo, takže se musí stále nalívat,

čtvrtá práskají okny,

pátá dělají zvonění v uších,

šestá zaplétají kšandy na sukni i na zástěře,

sedmá sypou do fazolové polévky pelyněk,

osmá dávají ve škole pětky,

devátá tahají Bondyho za fousy,

desátá v noci, když je zhasnuto, lepí tváře na okno,
jedenáctá lezou do komínů na Malé Straně,

dvanáctá lezou do komínů na Starém Městě,

třináctá tahají kocoura za ocas, když leze po střeších,

čtrnáctá mají deštníky, kterými zakrývají měsíc,

patnáctá straší, jen když nikdo není doma, ale pak straší příšerně,

šestnáctá zavírají krámy před nosem,

sedmnáctá ve tmě kašlají, smrkají, dupají, cupají, ťukají, volají, vzdychají a třískají,

osmnáctá hrají potmě na piáno,

devatenáctá zpívají s kapelou Umělá hmota,

dvacátá člověku zatnou hlas, takže když je vyvolán k tabuli, tak jen koktá,

jednadvacátá spalují pojistky,

dvaadvacátá dělají dopravní kalamitu,

třiaadvacátá zhášejí cigarety,

čtyřiaadvacátá nutí Stankoviče pořád plácet, z čehož mu vysychá v krku,

pětadvacátá lezou z komína do komína,

šestadvacátá v Hrdlořezech hrdla řežou,

sedmadvacátá v Hostivaři hosty vaří,

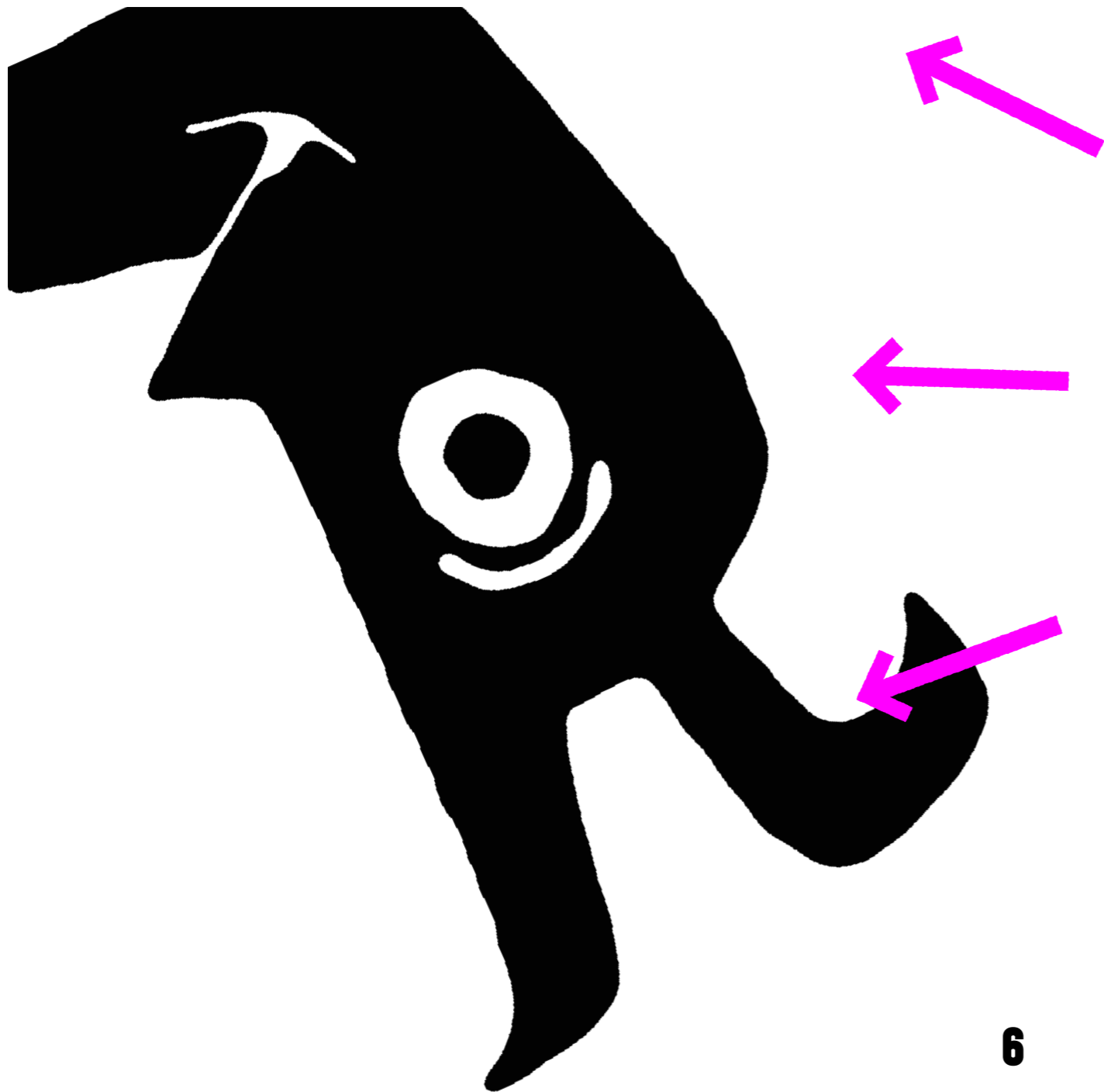
osmadvacátá v Motole nechávají všechny motolit,

devětadvacátá v Ďáblicích si hrají na ďáblíky,

třicátá v Bubenči bubnují na bubínky,

jednatřicátá v Záběhlicích se zabíhají,

dvaatřicátá a další dělají tolik nepříjemných věcí, co jich jen jednoho v životě potká.

6

Ivan Martin Jirous

Pohádka pro Martu k svátku

/a pro Františku taky/ **o tom, co dělají**

noční skřítki

Každý večer, když holčičky usínají v postýlkách, ožívá noc, velká máma skřítků. Skřítki se jí narodili z černých paprsků tmy za nejtemnější, bezměsíčné noci. Jsou hodní a hezcí, mají průsvitná růžová ouška a zelená očička, protože bydlí ve stínu hustých zelených rostlin, v lomu a maliní u Kozákovíc zahrady. Jsou vlhčí, jak žijou pod listím; někdy se proto zdá, že pláčou, a možná že

7

opravdu pláčou. To ví jenom noc a hvězdičky, které jim svítí na jejich noční vrtění a šmejdění, hemžení a šustění, štourání a rabušení. Skříťci se starají, aby svět vypadal pěkně a aby byly hezké věci na hezkých místech.

Když k večeru na krajinu padá klekání, odhrnují skříťci lopuchové listy, zvedají hlavičky a zvědavě poslouchají.

„Bude dneska noc?“ ptají se ptáků.

A ptáci jim odpovídají:

„To víte, že přijde, měkká jako peří nastlané v hnízdech a sladká jako jeřabiny. Ale proč se ptáte? Vždyť víte, že je to tak každý den.“

A skříťci zesmutní a naříkají:

„Když my jsme tak maličci, že si nic nepamatujeme. Všechno hned zapomeneme, máme malinké hlavičky. Ach ou! Když o tom přemýšlíme, hlavičky se nám tak rozpálí, že si je musíme chladit. Podívejte!“

Skříťci strásali z lopuchových listů na rozpálená čela kapky rosy. Kapky zasyčely jako na žhavé plotně a vypařily se.

„Ó,“ píplí ptáci, „tohle jsme ještě nikdy neviděli! O tom se nám budou zdát krásné sny! Nezlobte se, ale musíme už jít spát, nebe má barvu ojíněných švestek, za chvíli je tady noc.“

„Tak jsme se dočkali,“ vydechli skříťci radostně. „Co budeme dneska dělat?“

„Budeme kartáčovat mech na střeších, aby byl pěkně zelený a líbil se hospodářovi.“

A skříťci se vydali do chléva k prasátku, nasbírali tam vypadlé štětinky, svázali je stébly trávy do malých kartáčků. Vylezli na střechu stodoly a čistili kopečky mechu.

„To bude ráno krása,“ libovali si.

Hospodář Láďa ráno mžoural na střechu trochu podezíravě, dlouho stál se zakloněnou hlavou, ale neříkal nic.

Skříťci jsou maličci, mnohem menší než nejmenší holčičky, a proto se brzo unaví. Vždycky jeden den pracují a druhý den si hrají a odpočívají.

„Dneska se teple oblečeme,“ říkají, „půjdeme daleko, až dolů na městečko. Budeme se tam vozit na rafičkách hodin.“

A skříťci si vlezou na kostelní věž, usadí se na rafičkách a celou noc se pomaličku vozí pěkně dokola. Ale ráno! Zvony se rozezněly, jak svolávaly lidi na jitřní mši, a skříťci sotva stačili slézt a pelášit domů. Uši jim zalehly a celý den je brněly hlavičky, až s nimi vrtěli ze spaní.

Ale večer už byli zase miloučci a do růžova vospinkaní.

„Co dneska?“ ptali se nedočkavě jeden druhého.

„Budeme nosit rosu do studně, aby nevyschla.“

A skříťkové začali běhat pod listím a po stéblech, sbírali kapky rosy do kornoutků z jasmínových květů. Kapku po kapce pouštěli do studně. Žbluňk, žbluňk! žbluňkaly kapky a skříťkům to znělo jako ta nejhezčí hudba. A máma se ráno divila, jak je voda ze studně chladná, čistá a hebká, ale to už skříťkové zase spali zavrtaní v krtčích hromádkách. Spali také pod lopuchovým listím, celí utrmácení po noční práci, urousaní, tlapičky ušmudlané. Hlemýždi je hladili tykadly a žížaly ožižlávaly.

A večer, když se navracel soumrak a vlhko táhlo z humen, skříťkové se zase probouzeli.

„Bude dneska noc?“ ptali se ptáků.

„Ach, vy ušmudlanci,“ smáli se jim ptáci, „to už zase nic nevíte?“

Ale když viděli, jak se skříťkům třesou bradičky a slzičky se jim koulejí po ušpiněných tvářičkách, rychle je ujišťovali:

„To víte, že přijde, nebe na obzoru je jako rozlitý žloutek, sluníčko zapadá a za chvíli je noc tady.“

„To jste hodní,“ děkovali jim skříťci, opadanými růžovými plátky si utírali slzičky a poskakovali po květech čínského zelí.

„A co budeme dělat?“

„Dneska budeme jenom lenořit,“ povídá nejstarší a nejmoudřejší skřítek, „protože jsme moc unavení. Budeme pozorovat hvězdy.“

A skříťci vytáhnou z tajných úkrytů v kopřivách střípky skla z rozbitých láhví. Jsou to nádherné střípky, zelené, žluté, hnědé, a nejvzácnější – modré a červené. Skříťci si lehnou na záda do trávy a pozorují hvězdy. Hvězdy jsou zelené, modré, žluté a červené. Skříťci se slastně povalují a vzdychají nad kouzelným nebem.

„Kdyby bylo takové pořad, to by bylo pěkné!“

Ale pak obloha začne blednout, nebe je světlejší a světlejší, blíží se ráno. Skříťci zahrabou sklíčka do tajných úkrytů a rozběhnou se domů. Skříťci lopuchoví pod listy lopuchů, skříťci skořápkoví bydlí v rozbitých skořápkách od vajíček, jiní zalezou do prázdných hlemýždích domečků – a nejmenší, skříťci ořechoví, se schovají v ořechových skořápkách.

Pak prospí celý den ve chladných stínech lopuší, maliní a kopřiv a vánek je ovívá laskavým foukáním. A k večeru, když vánek uléhá, skříťkové vstávají. Zeptají se ptáků, jestli přijde noc, a ptáci s údivem zacvrlikají:

„To jsme ještě nikdy neslyšeli, aby měl někdo takhle krátkou paměť! To víte že ano, za chvíli se začne stmívat.“

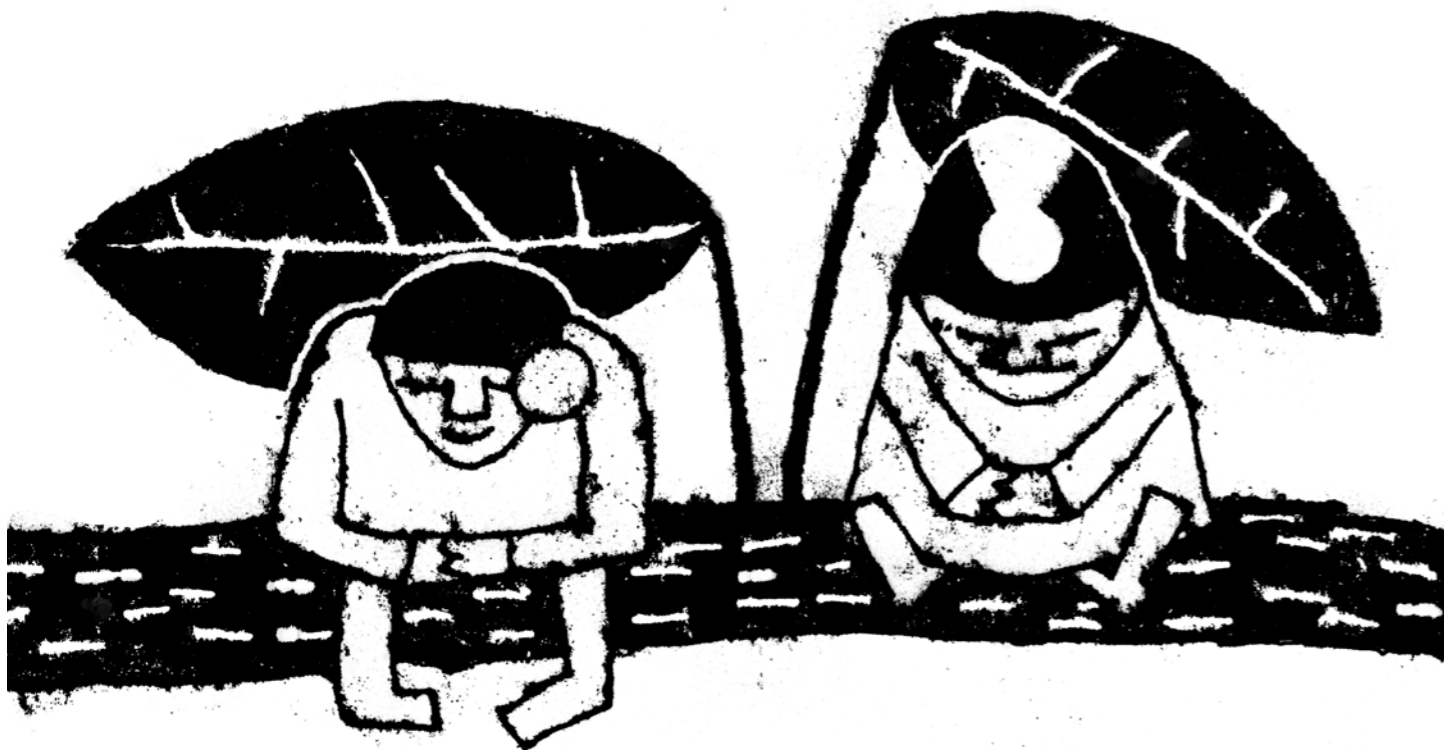
A skřítkové se zaradují jako každý den a volají na sebe:

„Co budeme dělat dneska?“

„Pudeme leštit vajíčka!“

Potom se rozběhnou do chléva a ve žlabech zanesených senem a slámou hledají vajíčka, která hospodář nesebral, a natírají je sádlem. A hospodář Láďa se pak diví, jak krásná, lesklá vajíčka slepice snášejí. Takhle se skřítkci starají o to, aby na světě bylo pěkně.

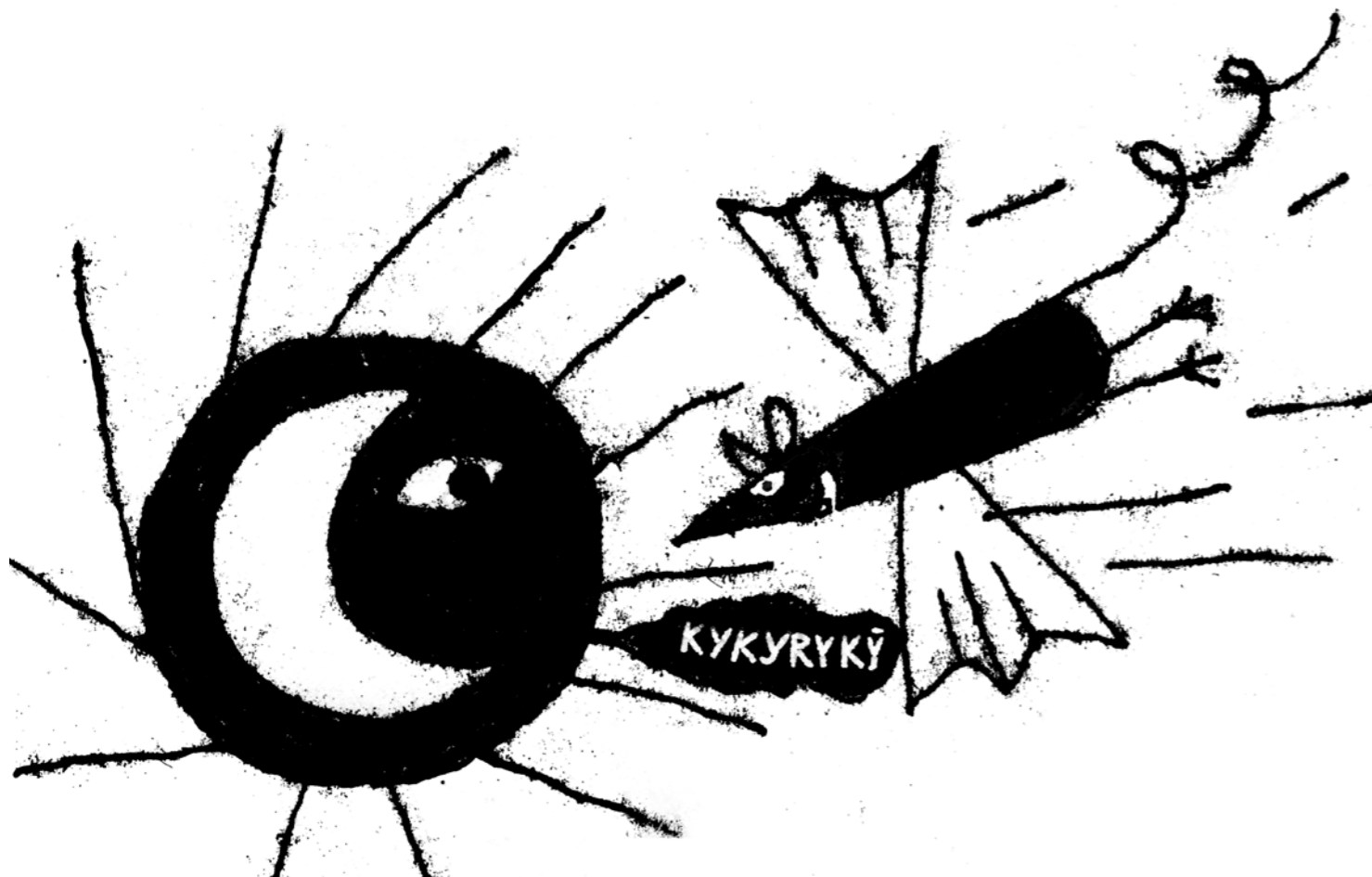
A někdy si skřítkci hrají na hrušky hniličky. Vylezou na strom, sednou si do řady na větev a tiše tam hřadují. Po nějaké době se jeden skřítek pustí a žuch!, bouchne do trávy pod stromem. Žuch, žuch!, pustí se další skřítkci. A tak to bouchá celou noc. Máma slyší ze zahrady temně bouchání a myslí si, že noční větrík shazuje jablka ze stromů. Takhle skřítkci pletou lidem hlavy. To všechno a ještě spousta, spousta dalších věcí se děje v noci, když velká máma skřítků rozsvítí nad světem světýlka hvězd. Dobrou noc, Marto, dobrou noc, Františko!

Pohádka pro Františku I

Za některých nocí je všechno opačně. Myškám narostou křídýlka, vynesou se do povětří jako vrabci a celou noc poskakují kolem komína a cvrlikají. Ptáčci se schovají do myších děr a zobou zrní, co tam myšky schovaly. Vajíčka zalezou zpátky do slepiček a Láďa se potom diví, jak slepičky málo snášejí. Měsíc svítí jako sluníčko, ale není to vidět, protože ovečky běhají po nebi a celej ho zakrejvají. Šneci opustí svoje domečky, sednou si na ně a mávají na sebe tykadlama. V takové noci vyleze všechna voda ze studně, a když si máma včas večír nenapumpuje vodu, musí čekat až do rána. Jek je studně pod pumpou prázdná, fouká v ní velikej vítr a pumpa skřípe ze spaní, protože je jí zima z průvanu. Oheň v kamnech studí a pokličky na kamnech zalezají pod hrnce, aby se trochu zahřály. Někdy venku prší zespoda nahoru. Z takové noci se nejvíc radujou plivníci, využijou zmatku a schovávají věci. Máma je druhý den hledá a naříká. Jediný, co je v takové noci v pořádku, je kočka, leží u kamen a zdá se jí o ohromný misce mléka. Františka a Martička vypadají, jako by to byly hodný holčičky, a pěkně spinkají, aby nebudily mámu.

Ráno se zase všechno vrací do pořádku. Ptáčci cvrlikají, jako by se nic nestalo, a myšky jsou v dírách a dospávají proflámanou noc. Oheň už zase ohřívá Františce snídani. Voda rychle zalejzá do pumpy, ale v pumpě je malá díra, tak to všechna nestihne. Aby nikdo nepoznal, že byla na výletě, rozprskne se do maličkých kapiček rosy. Každá kapička je malinkej rybníček a v něm plavou malininký rybičky. Podobný kapičky se dělají Františce na nose, když je jí horko. A Františka si utře nos, a pohádky je konec.

12

Jaroslav Hutka

0 noci, která chtěla zahubit den

Kdysi dávno, když ještě na světě nebyli lidé a žila tady pouze podivná zvířata, o kterých ani nevíme, jak se jmenovala a jak vypadala, a rostly tu stromy, jaké už dávno nerostou, tak tehdy byl svět docela jiný. Slunce nezapadalo, ale bylo stále na obloze, každý den bylo horko a světlo. Nikdy nepřišla noc. A když to trvalo už velice dlouho, tak ta podivná zvířata i ty zvláštní stromy začaly být unavené. Zvířata ležela na zemi a stromy uvadaly. Jenom horám, kopcům a mořím to nevadilo, protože ty dodnes jenom leží.

Slunce, které bylo na nebi a nikdy nezapadalo, začalo být také unavené. Už jenom blikalo, a tak si řeklo:

„Je třeba si odpočinout a je třeba, aby si odpočinul i svět.“

A rozhodlo se, že si lehne za horu, prospí se a potom zase vyjde. A pak začalo putovat po nebi

13

k západu. Jak takhle letělo za hory, pohnuly se i stíny, které ležely u stromů, kamenů a zvířat a do té chvíle spaly. Vzbudily se, začaly se natahovat a růst. Zesílily a řekly si:

„Dodnes si nás nikdo nevíšal, ale teď to bude jiné.“

Jak slunce zapadlo za horu docela, spojily se v jednu velikou a černou tmou a prohlásily:

„Od této chvíle budeme vládnout jenom my a slunce už nikdy na nebe nesmí.“

A byla tma tak hustá, že by se dala krájet. Podivná zvířata a zvláštní stromy v ní usnuly a už se nikdy neprobudily.

Slunce si odpočinulo a chtělo znovu vyjít, ale tma je nepustila a slunce se skrz ni nemohlo prodrat a najít svou cestu zpátky. Tma všechno zatměla a byla tak černá, že ani na sebe neviděla, a to jí za nějakou dobu (pro nás by to bylo mnoho a mnoho století) rozzlobilo. Zamyslela se a řekla si:

„Kde vlastně jsem?“

A ať se rozhlížela jakkoli, neviděla nic. Neviděla, jestli je tam, nebo tady, až si nakonec řekla:

„Trochu si na to posvítím!“ A požádala slunce: „Posviť mi malinko.“

A sluníčko jí malinko posvítilo. Tma zešedla. Zahlédla spící stromy a spící zvířata, ale sebe neviděla.

„Posviť mi víc!“ volala na sluníčko.

A sluníčko vylezlo výš na nebe. Už byly vidět hory, kopce a moře v dálce, ale sebe pořád ještě nemohla tma najít.

„No tak! Kde vlastně jsem? Posviť mi pořádně!“ křičela na sluníčko.

A sluníčko vylezlo až nahoru na nebe, a byl den a tma úplně zmizela. Pouze stíny zůstaly u každé věci a dodnes se jí drží. Sluníčko na obloze svítilo a říkalo si:

„Ale odpočívat a spát se musí. Udělám tedy hvězdičky, a ty budou v noci tmou hlídat, aby ji nepopadaly takové ošklivé myšlenky!“

Vzalo jeden svůj paprsek, nastříhalo z něj kolečka, rozházelo je po nebi a řeklo jim:

„Každou noc budete na nebi svítit a hlídat tmou.“

Hvězdičky se zasmály a volaly:

„Budeme, budeme, to bude legrace.“

Den skončil a sluníčko šlo spát za horu a hvězdičky zpívaly:

„Bu, bu, bubu, černá tma

dupe, bručí pod náma.

My ji ale polechtáme,

bliknem, prsknem, zamrkáme.“

Na nebe vylezl měsíček, který tam sedává proto, aby hvězdičkám celou noc vyprávěl legrace, aby neusnuly při tom hlídání. A když nějaká hvězdička už jenom bliká a už už by usnula, tak na ni zavolá:

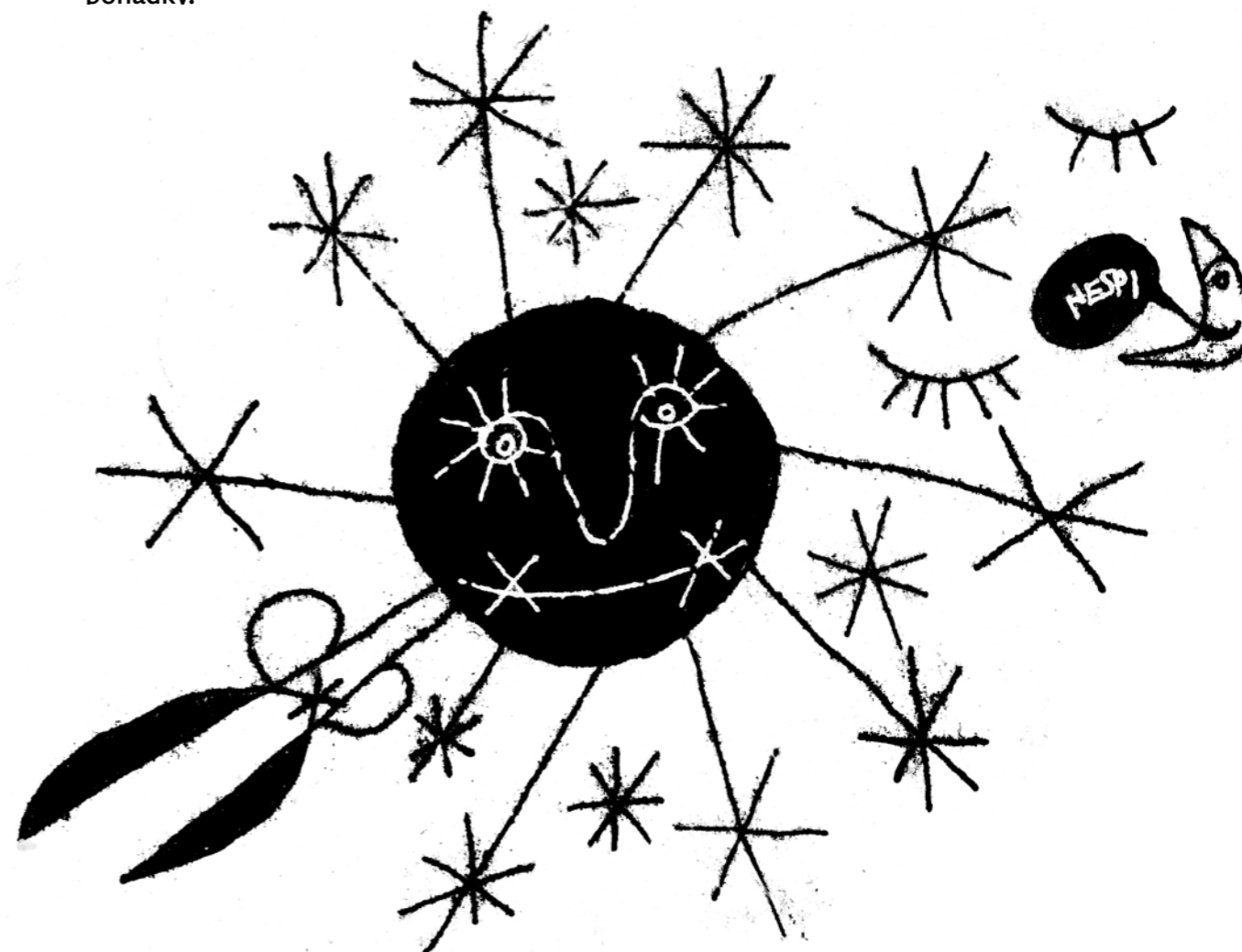
„Malovala zima na sklo,

sklo se leklo, rup a prasklo.

Prásk a bum a dupy, šupy,

ej, ty malá, vyskoč, nespi.“

A ona se hned vzbudí. A mezi těmi hvězdičkami se také narodil sen, ten sen, který lidem vypráví pohádky.

Jak chtěla žába spolknout slunce

To byl jednou jeden rybník, který ležel uprostřed velikého parku a bylo v něm všechno, jak má být. Kapři, potápníci, žáby, traviny a rákos, komáři a vážky a spousta neposedných vlnek. Na břehu ležel kulatý a hladký kámen, který si strašně přál dostat se do rybníka a říkal si:

„Ležet tak na dně, pozorovat ryby a vodní rostliny. Občas by na mne vylezl vodní šnek, pomalý a důkladný, a proto moudrý, a s ním bych si mohl dlouhé hodiny o všem možném rozprávět.“

Ležel na břehu mnoho let a pozoroval život kolem, a přestože to nebylo jako ve vodě, nikomu si nestěžoval.

Jednou ráno vyšlo slunce velice brzy, tak jako jen v létě vychází. Sušilo rosu na trávě, leštilo hladinu rybníka, aby byla jako zrcadlo a všude se v ní pravdivě odráželo, a poslouchalo, co mu ptáci zpívají na přivítanou. A ptáci zpívali dnes obzvláště krásnou písničku:

„Už je zase slunko tady
a ohřeje větříček.

Zpíváme mu tydli, tydli,
až nám drnčí zobáček.“

A bylo to krásné ráno a každý rychle dělal, co měl na práci, a když už bylo k poledni a začalo být horko a všichni se schovávali do stínu, aby si odpočinuli, a i v rybníku začalo být horko, tak z něj vylezla veliká zelená žába. Nejraději ze všeho spala a myslela si, že je nejchytřejší a nejsilnější, a také to každému říkala. Jenže už si jí nikdo nevšímal, protože ji každý znal, a každý si hleděl svého. Říkalo se jí Tlučhuba anebo Lžipysk. Žába koulela očima a potila se. Podívala se na nebe a kvákla:

„To je otrava, zase svítí sluníčko,“ a ohlédla se, co tomu říká rákosí.

Ale to si jí nevšímal a volalo do celého světa:

„Pššš, pššš, dnes se narodily malé kačenky, nerušte je, pššš!“

Žába se znechuceně otočila a prohodila pro sebe:

„Co je mně do toho? Já říkám, že zase svítí slunce a je zase horko, a to je otrava. Pořád jenom svítí, každej den svítí a nic jiného neumí. Asi ho spolknou,“ a otevřela na něj svou velikou tlamičku a čekala, až jí tam spadne.

Čekala a čekala, až z toho usnula.

Kámen na břehu to pozoroval, už to nemohl vydržet a rozesmál se. To žábu probudilo. Vypoulila na něj oči a rekla:

„Co se směješ, balvane?“

A kámen se smál a smál a nakonec řekl:

„Směju se, jak jsi hloupá, když myslíš, že spolkneš slunce. Budeš tak dlouho čekat s otevřenou tlamičkou, až tebe spolkne čáp,“ a smál se dál.

To žábu rozdurdilo a skočila na něj, až to plesklo.

„A teď to máš,“ pověděla.

„A co mám?“ zeptal se kámen a nepřestal se smát.

„Sedím na tobě, takže jsi poražený, a je to,“ vychloubala se.

Kámen se rozesmál ještě víc.

„Ty jsi ta nejhlupejší žába na světě,“ dráždil ji. „Abych byl poražený, to bys mě musela převalit, odvalit, obrátit, odstrčit a nakonec hodit do rybníka.“

A tentokrát se usmál tiše pod své lišejníkové vousy.

Žába z něj seskočila, změřila si ho očima a kvákla:

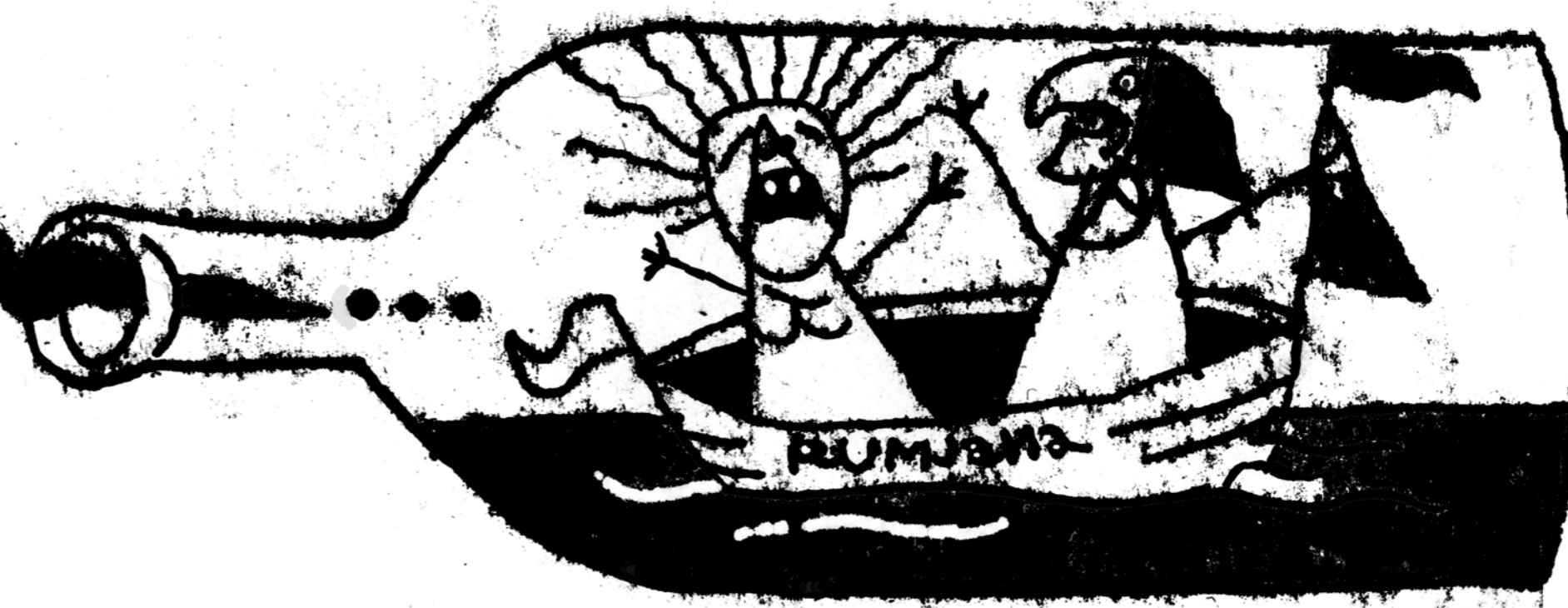
„Tak uvidíme kdo s koho,“ a začala otevírat tu svou tlamičku víc a ještě víc, až nakonec nejmíc a spolkla kámen. Potom se odrazila ze všech sil a žbluňk s ním do rybníka. Kámen byl ale těžký, tak klesali a klesali, až narazili na dno a žába z toho nárazu pukla. Kámen se spokojeně rozhlížel. Velice slušně pozdravil první ryby, které ho připluly očichat, a řekl si:

„Teď to bude konečně krásný život.“

Za chvíli na něj vylezl vodní šnek a začali si povídat a mluvili a mluvili a mluvili a měli si toho hodně co říct.

A tak žabí domýšlivost pomohla kamenu ke štěstí.

MŮŽE TI
MĀ CHYBĚT
ÉÉPŘ

Ivan Martin Jirous

Pohádka pro Františku II

Ta krajina byla v láhvi, dovnitř se lezlo hrdlem po spuštěném prostěradle. Po dně se rozprostíralo zrcadlo, od hlubokého úvozu k malému osikovému hájku. Po zelených listech osik lezly červené беруšky a každé ráno zpívaly:

„Zelená je zdravá barva,
ať je to brouk nebo larva.
Jen co najdem někde mšici,
seberem ji rychle lžící,
strčíme ji do pusy,
ať se v puse uduší.“

Čarodějnice, která bydlela v hájku, jim vždycky hrozila:

„Vy máte chuť, nedožery!“

Když byla čarodějnice malá, nikdy se doma nic zeleného nevařilo. Nevěděla proč. Viděla, že беруškám jdou zelené mšice k duhu, a tak si vyčarovala pytlík zeleného hrachu.

V úvozu hlasitě předly divoké kočky, zrcadlo se blyštělo, osiky se třásly. Čarodějnice, přidržujíc se drápky, běžela rychle po zrcadle. Na jeho kraji, ve stínu osik, měla u šedého, lišejníkem porostlého balvanu ohniště. Čarodějnice doskákala k ohni a sundala pokličku z hrnce. V hrnci to zabublalo a kolem se šířila omamná vůně hrachové polévky, majoránky a rumu. Čarodějnice strčila do hrnce pařát, míchala polévku a tiše si zpívala:

„Proč není víc
čarodějnic?“

Proč není víc
klekánic?
Lidi nevěří už na nic,
ať je zima nebo hic.“

V láhvi bylo horko jako o žních. Slunce žhnulo. Ze stromů kapalo sádlo. Čarodějnice se potila, pot se vypařoval a srážel na stěnách láhve v husté bílé jedovaté kapky. Z dálky se ozývalo polední zvonění. Stočené prostěradlo se začalo kymácet a za chvíli žuchla doprostřed zrcadla polednice, kterou čarodějnice pozvala na oběd. Čuchla k polévce, strčila do ní prst, olízla ho a řekla:

„Přidej tam trochu rumu, bude lepší!“

Čarodějnice sáhla do díry pod balvan a vytáhla láhev rumu. Rum byl hustý, měl barvu zašlého zlata a voněl jako starý mech. Čarodějnice nalila trochu do polévky, víc do sebe a podala láhev polednici. Ta si notně přihnula a obě začaly prozpěvovat:

„Může bejt prázdněj celej dům,
však na polici měj vždy rum!
Může ti doma chybět mouka,
může ti doma chybět pepř,
však flaška na tě musí koukat
z police vždycky, to mi věř!“

Jak tak zpívaly, tekly jim z očí slzy dojetí. Potom se pustily do hrachovky. Ale to nevěděly, že čarodějnice a podobná havěť nesmějí hrách jíst. Proto ho čarodějnicí máma nikdy nevařila. Protože hrách je zelený, a zelená barva dělá strašidlům hrozně zle, a zelený kulatý jim dělá vůbec nejhůř. Jen polévku dojedly, začaly se nafukovat a nafukovat, byly jako dvě měchuřiny, a za chvíli vyplňovaly celou láhev. A nafukovaly se pořád dál, až se láhev s třeskotem rozletěla a pohádky byl konec.

Tak si, Františko, pamatuj, že co je dobré pro berušky, jako mšice, nemusí být dobré pro malé holčičky, a co je dobré pro malé holčičky, jako hrášek, nemusí být dobré pro strašidla. Dobrou noc!

Milan Balabán

Myší pohádky

Škola na mýtince byla báječná. Byla to nová světlá budova. Sklo, vonící dřevo, účelné zařízení.

Děti chodily do školy rády.

Pilná Maruška, příčinlivá Bětka, chytrý Honzík, a dokonce i neposedný Ludvík. S Ludvíkem měla jeho učitelka hodně práce a starostí. Měla však Ludvíka ráda, poněvadž Ludvíkovo srdce bylo čisté. A také Ludvík měl svou učitelku rád. Věděl, že mu jeho učitelka rozumí a že usiluje o to, aby se z něho stal vzdělaný a poctivý člověk.

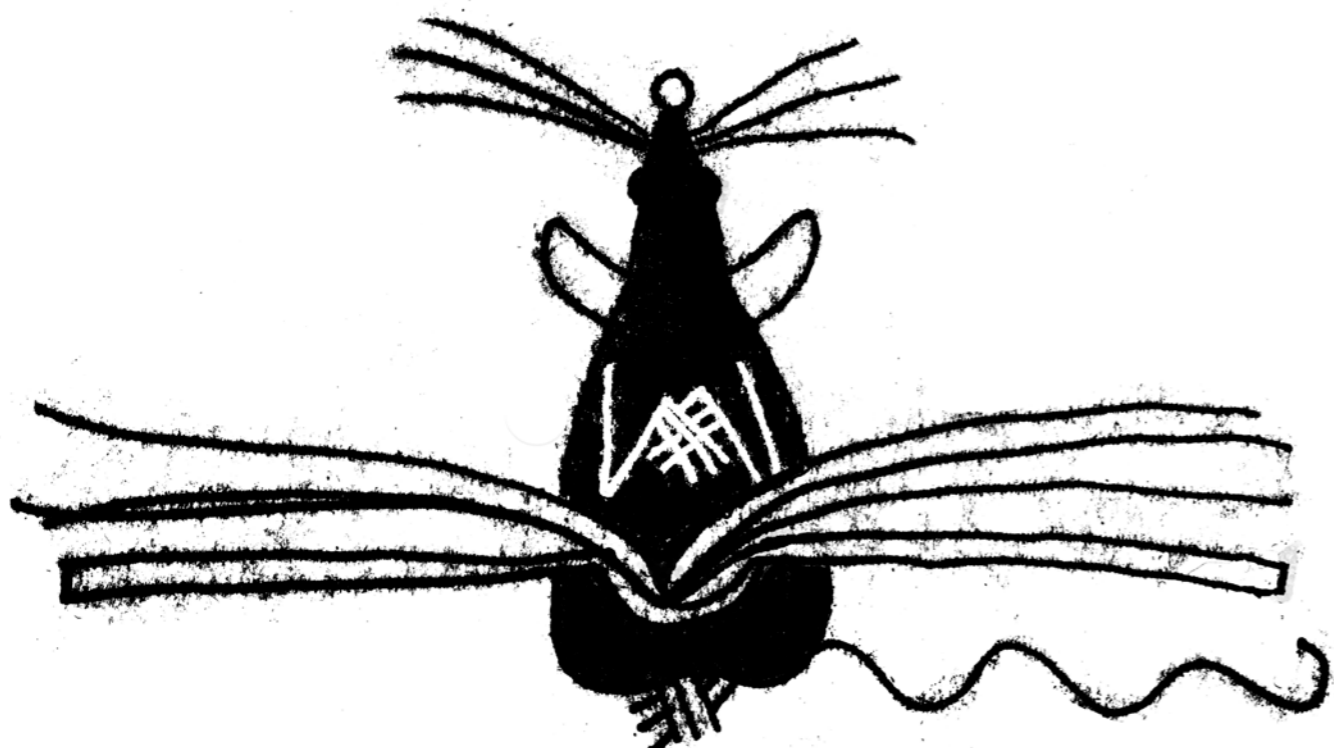
Děti měly před sebou slabikář vyzdobený pěknými, zajímavými obrázky malíře Oty Janečka. To se to učilo. A když se obličej milé učitelky rozsvítil jako první svíčka na vánočním stromečku a z měkkých úst se ozvalo to známé „Dnes si, děti, povíme něco nového“, tu všechny děti zpozorněly a účastně naslouchaly. Melodie učitelčina hlasu někdy Ludvíka ukolébala, takže si na chvíli zdřímnul – a měl báječné sny. Zdálo se mu o tom, o čem se nevyučovalo, a co přece jen snad k vyučování patřilo.

Jednou zase podlehl Ludvík kouzlu učitelčina hlasu a na chvíli zavřel oči. A tu se mu objevila před očima *jiná škola a jiná třída*. V té snové třídě nebyly, nastojte, žádné děti. Byly tam – no, hádejte, *samé myši!*

Za stolkem seděla myška s vážnými očima a s ocáskem důstojně stočeným kolem boků, byla to jejich učitelka. A za malými stolky seděly menší myšky s jiskřivými očima a jejich ocásky se neposedně vlnily.

Byl tam malý myšák s nezvykle černou lesklou srstí; byl velmi odvážný, pouštěl se do nebezpečných podniků, někdy si troufal až příliš. Ostatní mu říkali „černý hazardér“.

Jiný myšáček byl nad míru mlsný. Dojíkala ho především cukrová vata. Jednou se tak zalepil, že se potom ani nedokázal pořádně olízat, a musela mu v tom pomoci jeho malá sestřička. To byl mlsný Petřík. Ludvík zahlédl i jinou myšku, jejíž kožíšek byl měkce šedý. Tahle myška se všemu divila: „Že je ráno? Opravdu?“, „Že se jde domů? Opravdu?“, „Že jsou oči kulaté? Víš to jistě?“, „Čumáčky že jsou špičaté? To jsem si nevšimla.“ Byla to naivní Bělínka. Ale copak Bělínka! Raději se podívejme na neobyčejně malého myšáčka s kožíškem dostříbrna. Malý byl, ale nedal se. A uměl vyprávět legrační historky, tak veselé, že se jeho kamarádi zakuckávali smíchem. To byl, jak Ludvík zaslechl,

„vtipný Špuntík“. A ještě jeden chlapec upoutal Ludvíkovu pozornost. Chvilí neposeděl, dělal přemety, tahal dívenky za ocásek, prostě živé stříbro. Myší učitelka mu říkala „nezbedný Čertík“.

Jak se ty myšky podobaly dětem! Ludvík se ze sna pobaveně usmál. A vtom uslyšel:

„To jsem ráda, že ses ráčil probudit. Víš, právě jsme u písmene M a já jsem se tě chtěla zeptat, jestli jsi už viděl živou myšku, ale skutečně živou, nejen na obrázku.“

„Právě jsem jich viděl několik,“ řekl Ludvík, „a byli to veselí kluci a hezká děvčata. Viděl jsem Petříka a Bělinku.“

„Ale Ludvíku,“ řekla učitelka, „ty teda pěkně válíš.“

„Ale já je viděl, pravdaže, a jak zblízka,“ řekl Ludvík s nezvratnou jistotou.

22

Ludvík tentokrát, po tom velkolepém snu, domů nespěchal. Učitelka i jeho méně zasnění spolužáci byli už na to zvyklí. Nejednou zůstal tenhle básníček sedět po vyučování v lavici a v klidu si rozvíjel své sny. A kdo by mohl říct, kde končí sen a začíná skutečnost?

Vtom to Ludvík zahlédl: Myšky a myšácci se sběhli pod stůl, kde ještě před chvílí trůnily štíhlé nohy jeho učitelky, a začalo vyučování, myší vyučování. A všechny myšky sborem volaly:

„My také chceme něco slyšet, nechceme zůstat pozadu za dětmi, to tedy ne!“

Dva myšácci přitáhli pod stůl krabičku od barevných kříd. A hned tu bylo vyvýšené místečko pro toho, kdo bude vyučovat. Na toto podium vyskočila starší myška, kterou viděl Ludvík ve svém školním snu, a s úsměvem se rozhlédla po svých žáčcích. Zapátrala, zda někdo nechybí.

„Jsem ráda, že jste tak zvědavé. Prosím, abyste nepobíhali při mém vyučování po třídě a nehledali kousky chleba, sýru nebo cukru, to až potom. Teď se pěkně soustředte. Nebudu vás učit číst a počítat. Budu vám povídat pohádky. Někteří lidé, ti nahoře, říkají, že pohádky jsou koření života. Ale to je málo, dětičky. Pohádky se dotýkají srdce života, jsou moudré a vedou k moudrosti. Budou to vlastně příběhy ze života, samy se v nich poznáte, milé myšky. Někdy zaslechnete i své jméno. Ale teď už pozor, pohádky přicházejí:

Hrnečku, vař!

V jedné myší rodince bylo hodně capartů, maminka vyla ustaraná a tatínek sháněl zbytky jídla, kde se dalo, ale i kde se nedalo. A teď mu jeden rozverný kluk přišlápl nožičku, a tatínek kulhal a vzdychal. Zbyl tu ještě kousek sýra, ale toho ubývalo a blížil se den, raději nepovídat, však vy víte. Jedné noci to už nebylo k vydržení. Byla zima, vyrazit do polí by znamenalo vydat se na jistou smrt. Na nebi planula luna. Tak to říkají básníci. My říkáme ‚měsíček‘. A ta luna planoucí soucitem spustila dolů, do myší jizbičky, a zrovna na ten děsivě prázdný stůl... Kde jsem to přestala?“

„Zaplanula luna a spustila po stříbrné niti...“ doplnily děti – myší žáčkové.

„Jak to víte, že zrovna po stříbrné niti...?“

„Jak jinak,“ špitla Bělinka, „a byl to koflíček o něco větší než náprstek paní Stárkové, a zaznělo kouzelné...“

„Jak to víte?“ vylekala se myší učitelka.

„Víme všechno,“ sborem zapištěly myši, „známe přece od lidských dětí pohádku Hrnečku, vař!“

„Ale, ale, najednou jste až přehnaně chytré,“ nasupila se učitelka, „myší Hrnečku, vař! se vypráví trochu jinak. Lidé, víte, jsou i ve svých pohádkách trochu...“

23

„Přitroublí,“ pískly myši.

Zaznělo tedy kouzelné slovo luny planoucí úzkostí o myši živůtky:

„Když řekneš ‚Hrnečku, vař!‘, objeví se v koflíku kousek sýra, chleba, cukru a další a jiné dobrůtky a nutnůstky. Ale koflíček nezačne vařit, dokud nepozvete ze sousedství někoho, komu taky kručí v bříšku. A přestane vařit, jakmile budou všichni mít dost.“

A tak se stalo. Byl konec hladu. A vždycky se někdo najedl spolu. A tak se všichni mohli věnovat své práci, chodbičkování, průzkumnictví, přeměřování, kotrmelcování, zahanbování pyšných prskavých koček a meditaci.“

„Co to je – ta meditace?“

„Bohužel je to cizí slovo, ale vysvětlím vám to jinak, prostě – nestalo se vám někdy, že jste náhle přestaly s kotrmelcováním a zeptaly se samy sebe: To je ale divné, že tu jsem, divné a krásně a možná i hrozné, no, a to je meditace.“

„Už víme, paní učitelko, to se v nás chvěje něco tak zvláštního,“ souhlasily myšky.

„Něco jako jemňoučký větérek,“ připojil se vtipný Špuntík.

„To spíš jako víchr,“ mínil nezbedný Čertík.

„To i ono,“ srovnala to moudrá vypravěčka.

„Jednou chtěl tatínek hrneček ošálit.“

„Dnes nikoho nepozveme,“ řekl. ‚Dobrodiní jsme nadělali už až dost.‘

A hrneček začal vařit, všechno v něm žhnulo, a tatínek si spálil čumáček. Hrneček potom celý týden nesloužil, až i tatínek poznal, že jsou všichni živi jen ze soucitu luny planoucí na nočním nebi.

A potom přišlo jaro – a planoucí luna vytáhla stříbrný náprstek po stříbrné niti k sobě, nahoru, do říše tajemství.“

„Co je to tajemství?“ zašpitnul Čertík.

„Ale to já nevím,“ hodila učitelka skoro zlostně ocáskem, „kdybych to věděla, tak by to nebylo tajemství, přece!“

„Nějak jsem se tou pohádkou unavila,“ povzdychla učitelka.

„A přece to bylo tak krásné,“ hlesla Bělínka a korálky oček se jí zarosily.

„Kdyby mě tak chtěl někdo vystřídat, ach jo!“

„A podívejme se, támhle v rohu vidím Černého myšáka, jak ten se sem dostal! Pojdte sem, strýčku, a předložte nám nějakou pohádku k meditaci.“

„Když jinak nedáte,“ nedal se pobízet starší myší pán, „tak já vám povím pohádku

O červené Karkulce

„Ale tu my známe od lidí, kolikrát ji vyprávěla kovářovic Bára své štěbetavé sestřičce Haničce,“ vykřikly myšky.

„Ba neznáte,“ řekl Černý myšák, „lidi vykládají tuhle pohádku pořád na jedno brdo, to já ji znám jinak.“

To jednou poslala jedna maminka Červenou Karkulku přes les ke své matce, Karkulčině babičce. Babička byla velmi zlá, mrzutá a mstivá. Byla stará, ale chodit na dříví a na nákup ještě mohla, a toho využívala k nejrůznějším pletichám. Koho mohla, pomluvila. Koho mohla, oklamala. A o Karkulce a její mamince neřekla než: ‚Ty starý nány, co nic nedělaj, a je to hanba, že jsou tak mladý, však vona si je smrt taky najde, a brzo.‘ Ale babička měla narozeniny, bylo jí skoro sedmdesát, a bylo slušné vypravit jí košík s dárky. V košíku byla bábovka, po té se lidi můžou utlouct, a pečená kachna, a ještě víno, babička pila nejraději červené. O každých narozeninách čekala, že jí to pošlou. A běda kdyby ne! To by myslivec a podmyslivci slyšeli zlých řečí! A tentokrát si ta bába řekla, že o svých narozeninách půjde do blízké vsi na návštěvu k jedné své přítelkyni, která byla taky drbna.

Karkulce bylo už patnáct, přes les se nebála, a tak aby už to bylo za ní, od babičky beztoho dobré slovo neslyšela, šla Karkulka odpoledním lesem...

„A potkala zlého vlka,“ skočily myšky vypravěči do řeči.

„Omyl,“ řekl Černý myšák, „potkala dobrého, kamarádkského vlka, a ten byl hrozně smutný. Skutečně, vlkovi bylo ouzko, poněvadž byl pořád sám a nikdo ho nepohladil po nepěstěné srsti.“

‚Tak bych si s někým popovídal,‘ řekl vlk Karkulce, ‚co je nového u vás ve vsi, a budeš-li se už vdávat, a kdy k vám přijede cirkus Humberto.‘

Karkulka si vedle vlka sedla a povídala, povídala. Potom se jí vlk vyzpovídal ze všeho, co ho na stará vlčí kolena trápilo.“

„Co to je, vyzpovídat se?“ vpadly do pohádky myšky.

„Při zpovědi povídáš někomu, komu důvěřuješ, sám o sobě, o svém smutku, a taky o tom, co jsi provedl zlého a co tě teď vevnitř žere.“

„A pomůže to?“ ptaly se opatrně myšky.

„Jak by ne, ale musíš úplně otevřít srdíčko a věřit, že vše zlé je zapomenuto, ale úplně, úplně.“

Vlkovi se ulevilo. Potom mu Karkulka nabídla pečenou kachnu a sama se trochu napila vína. Košík byl napůl prázdný. Potom šli spolu do babiččiny vilečky. Babička tam nebyla. Jen starý kocour se ježil na její rozházené posteli. Karkulka vytrhla z babiččina bloku jeden list a napsala:

„Byla jsem tě s vlkem navštívit, ale tys nás nečekala. Jistě si někde hoduješ. Proto jsme si s vlkem dovolili posloužit z tvého košíku. Budeš-li se zlobit, nebude ti to nic platné. Karkulka a vlk.“

A vlk tam otiskl svou tlapku jako razítko.

Pozdě večer vrazila babička do světlice, a hele, košík je napůl prázdný. Nejdřív hudrovala na celé kolo. Potom ji hudrování přešlo. Uvědomila si, že je zlá a taky hloupá. Luna planoucí na večerním nebi se jí dotkla jedním ze svých průsvitných prstů. A v bábíně srdci se něco pohnulo. Tajemná luna měla radost a pohladila ji všema svýma rukama po šedivých zčuchaných vlasech.“

„A jak to bylo dál?“ netrpělivě volaly myšky, „Takový konec jsme nečekaly.“

„Však to taky ještě není konec,“ opáčil Černý myšák.

„Stará paní nasbírala příštího dopoledne košíček malin a natrhala lesních květin a bylin a donesla je své dceři a vnučce. A to byla radost pro všechny.“

Jak myší učitelka náhle zvažněla

Myší vyučování skončilo. Ludvík žasl. Dozvěděl se, co druzí nevěděli. Snad jen laskavá paní učitelka. Ano, ta jistě. Ale kdoví, zda ještě někdo.

Od toho památného dne za týden zůstal Ludvík zase po vyučování ve škole. A opět uviděl pod stolem, kterému se říká katedra, známou myší chásku.

Tentokrát si myší učitelka povšimla, že jeden myšáček posmrkává a na vouskách se mu třpytí slza. Ale myšáčkovi spolužáci nic nezpozorovali. Všichni se zase shromáždili kolem krabice na barevné křídly a jeden přes druhého se ptali:

„Jakou pohádku dnes uslyšíme?“

Myší učitelka se tvářila nepřítomně. Jako by neslyšela. Dívala se jakoby do dálky a myší hlavičky kolem ní jako by jí tonuly v podzimní mlze. Dlouho nepromluvila. Ticho začalo myšky bolet. Potom učitelka řekla:

„Už zase někdo Niťáčka štouchl do žeber, nebo se mu snad někdo vysmál? Nebo mu někdo škodolibě podrazil nožku? Myslela jsem, že jste rozumnější. Vaše necitlivost mě zaráží. Ale přesto, že si to nezasloužíte, povím vám pohádku, která mi právě teď tane na mysli. Tak pozorně poslouchajte.“

(A poslouchal i Ludvík, který si Niťáčka ve svém školním snu nevšiml.)

Jak se z Niťáčka stal chlapík

„Bylo nebylo. V jedné chudé rodině se narodilo dítě – myšátko. Otec myšák a matka myška měli ze synka radost. Ale ouha, dítě nerostlo tak, jak by si rodiče přáli. Jiní myšáčkové sílili a bujněli, měli

se k světu a nedali se o nic ošidit. Ale tenhle slabý hoch byl stále neduživý a dal se všemi ve všem předběhnout. V okolí mu začali přezdívat Niťáček, poněvadž byl slabý jako niť, docela obyčejná nitka. Zapomnělo se, že hošík dostal jméno Karlík, od kteréhosi dne to byl Niťáček, a nikdo mu už jinak neřekl. Dokonce i jeho rodiče si na to zvykli a začali se smiřovat s osudem.“

„Co je to osud?“ vpadly myšky.

„To, co má každého potkat, prý to má každý kdesi napsáno, a ať dělá, co dělá, nic na tom nezmění.“

„Ale to by bylo hrozné,“ lekly se myší hlavičky.

„Uvidíte, že je ještě něco lepšího než osud,“ řekla učitelka.

„A Niťáčka to trápilo. V noci se mu zdály ošklivé sny: Starší chlapci ho pronásledovali po zoraném poli, dlouho jim unikal, jako by mu narostla křídla, ale pak ho dostali a každý mu uštědřil pořádnou herdu. A kluci křičeli:

„Tumáš, ty pitomý Niťáčku, a tumáš ještě jednu, to abys věděl, že se mezi nás silné nemáš plést.“

Po takových snech byl Karlík ještě slabší a bezradnější. Je proto pochopitelné, že nedovedl vzdorovat škodolibým slovíčkům a záludným nástrahám svých kamarádů. Smutněl a smutněl, až se zdálo, že ho smutek celého spolýká.

Jednou se vypravil do lesa. Řekl si:

„Už dost, takhle to dál nejde. Musím si všechno důkladně promyslet. Musím udělat konec té své slabosti a neduživosti. Jinak by mě ušlapali.“

Usedl pod mohutný smrk a padla na něj těžká únava.

Usnul. Spal dlouho. Přišel večer. Přišla noc. Veliký bílý měsíc, planoucí luna, plul nad lesem jako zvláštní ozářená kulatá loď.

Karlík-Niťáček uslyšel šumění stromu, pod nímž usnul. Šumění se proměnilo ve zřetelná slova:

„Karlíku, ty nejsi slabý, ty jsi silný. Ještě o tom pořádně nevíš, ale ty toho ještě hodně v životě dokážeš a dáš všem vysměvákům na frak. Jen o jedno tě prosím: *Chtěj*, a všechno půjde jinak. Vytvrvej! Víc ti nepovím.“

Když si Niťáček protřel oči, bylo už ráno a slunce obléklo celý les do zázračného růžového šatu.

Niťáček spěchal domů. Přestal být smutný. Přestal klopat svou myší hlavičku. „Jsem silný a budu silný,“ opakoval si. Denně trénoval běh, skok do dálky a orientační schopnosti v zoraném poli. Ohradil se, když ho chtěli bít. Několikrát sám ránu vrátil. Začal pomáhat rodičům v domácnosti a dal si záležet na tom, aby všechno vykonal rychle a přesně. Také ve škole se zlepšil. Když něco

nevěděl, požádal chytřejšího kamaráda, aby mu ještě jednou, v klidu všechno vysvětlil. Tak v mnohém své kamarády předběhl. Ti mu přestali říkat Niťáčku."

Myší učitelka skončila. Myšky ani nedutaly. Chvilí bylo ticho. Potom se přihlásil silný myšák s vypoulenýma očima a přiznal se:

„To já jsem dal herdu Niťáčkovi, ale víckrát to neudělám.“

„A ty, Karlíku,“ obrátila se myší učitelka k slabému myšáčkovi, „co ty?“

Ale nečekala na odpověď a rychle odešla ze třídy.

Ludvík pozorně naslouchal myším pohádkám a rozhovorům. Začal meditovat. Pochopil, co to meditace je. Začal rozumět myší moudrosti a s napětím sledoval myší příběhy dál.

Tajemný návrat Černého myšáka

„Něco pro vás mám,“ řekl jednou tajuplně Černý myšák, když k němu jednoho ubláčeného předjarního dne přiběhl šedivý chumel roz dováděných myšek a spustil:

„Dědečku myšáku, pověz nám, co je nového.“

„Slyšeli jste někdy o matějské pouti?“

„Neslyšeli,“ odpověděli sborem myší kluci a holky.

„Tak vidíte, a je to, to vám povím, světoborná věc, tahle pouť na svatého Matěje. Dříve se držela kolem kostelíka svatého Matěje v Dejvicích. Později se přestěhovala jinam, do parku kultury a oddechu, jak tomu říkají.“

„Co je oddech, to víme,“ řekly myšky, „ale co je kultura?“

„To nikdo pořádně neví,“ zahučel dost nezřetelně Černý myšák. „Podle mého je kultura umět se radovat a radost roz dávat dál, pískotem, kotrmelčením, chodbičkováním, a především nasloucháním rozumným, moudrým pohádkám, jaké slyšíte od své učitelky, která neumí nikomu ublížit. Ano, snad je kultura snaha neubližovat ostatním a radovat se ze sluníčka, z větěrku, ale možná i z plískanic a smrti, ale to jsem zašel moc daleko. – Ale teď k té pouti. Tam jsou připraveny pro vás pro všechny věci kouzelné, ba přímo čarodějné. Je tam příšera jménem Lochnes, a ta na svém hřbetě vozí děti. Ale děti se Lochnesky vůbec nebojí a říkají jí „Nazlobená teta“. A potom jsou tam kolotoče a autíčka, která můžete sami řídit, a krámky s cukrovou vatou. A je tam střelnice, kde můžeš výborným zásahem vyhrát kašpárka, čertíka, astronauta nebo i mořskou pannu... Ale to sami uvidíte.“

„A taky se tam zpívá a tancuje?“ zeptal se nezbedný Čertík.

„Jak by ne,“ řekl Černý myšák.

„A jednu vám hned zazpívám:

Na svatého Matěje,
když se slunce zasměje,
na pouti je hezkých dětí,
jak když máku naseje.“

„A můžou tam i myši?“ zeptala se naivní Bělínka.

„Zajisté,“ řekl Černý myšák, a trochu se odmlčel. „Musíte si ovšem dát veliký pozor, lidé jsou velcí a vy, myšky, jste malé. Lehce by vás mohl někdo zašlápnout nebo vám přinejmenším pochroumat nožičku nebo uskřípnout ocásek. Ale když budete opatrné a chytré, uvidíte všechno a okusíte všeho. A víte co, já půjdu raději s vámi a hezky si všechno spolu prohlédneme.“

„Sláva Černému myšáku!“ vykřikli myšáči.

A myšky myšandy špitaly oddané:

„Dědečku, ty nás nikdy nezklameš.“

Myšky na matějské pouti

24. února, právě na Matěje, začaly myšky s přípravami. Leštily si kožíšky, cídily si vousky, čistily si ouška, uhlašovaly si ocásky a kontrolovaly drápky na hebkých polštářcích tlapek. To bylo smíchu, vtipkování, zvědavosti! Neřekli byste, jak jsou myšky zvědavé. Zrovna tak jako děti.

V sobotu dopoledne vyrazili všichni na pouť. Myší skupinu vedl Černý myšák s novými zelenými sklíčky na očích.

„Zdalipak tam vůbec dojdeme?“ nařikaly holčičky-myšky. „Vždyť si ušoupeme nožičky.“

„Nic se nebojte,“ houkl dědeček Myšák. „Mám všechno důkladně promyšleno. Pojedeme pěkným dodávkovým autem. Tatínek neposedného Ludvíka, kterého znáte ze školy, poveze na pouť nejrůznější potraviny, chléb, sýry, také ementál, jak jsem si zjistil. Do toho auta se všichni můžeme dostat. Cestu vám ukážu. Musí to proběhnout rychle a bez nebezpečí úrazu.“

A opravdu: Za chvíli byli všichni v pořádku v autě a o pár chvilíček později již projížděli velkolepou branou parku kultury a oddechu.

Ocitli se v pohádkovém světě. Bylo toho ještě mnohem víc, než o čem vyprávěl Černý myšák.

Začali Lochneskou. Bělínka se bála a Šedka si také nebyla docela jistá, zda ten hrozný ještěr s blikajícíma očima není živý. Ale osedlaná strašidla nestraší, jak jednou řekla myší paní učitelka.

Lidské děti výskaly a podupávaly nožkami v černých, modrých a červených botkách. Proto si